

STATION VOOR DE GROENTEN- EN FRUITTEELT ONDER GLAS,
TE NAALDWIJK.

Zaaitijden- en rassenproef bij prei voor een vroege teelt.

door:

D.de Ruiter

I n h o u d :

1.	Doel	pag. 1
2.	Opzet	pag. 1
3.	Uitvoering	pag. 1
4.	Opmerkingen	pag. 1
5.	Oogstresultaten.	pag. 2
6.	Samenvatting en conclusie	pag. 7.

PROEFSTATION VOOR DE GROENTEN- EN FRUITTEELT ONDER GLAS TE NAALDWIJK
=====

Zaaitijden- en rassenproef bij prei voor een vroege teelt.

P.N. : IV - 25
Plaats : Proefstation Naaldwijk
Jaar : 1963 - 1964.

1. Doel

Het nagaan van de meest juiste zaaidatum voor een vroege teelt in de vollegrond, alsmede van de verschillen in groei, schietneiging, opbrengst en aantasting door ziekten tussen enkele rassen.

2. Opzet

Gezaaid werd in een koude platglasrij op vijf verschillende zaaidata. Er werden vier rassen gebruikt, namelijk :

1.	Exoelsior	van C.W. Pannevis	Delft
2.	Goliath	van R. Zwaan	Rotterdam
3.	Olifant	van Gebr. v.d. Berg	Naaldwijk
4.	Olifant	van Nunhem	Haalen

De proef kreeg drie herhalingen met 120 planten per veldje. De plantafstand was 20 x 12 cm.

3. Uitvoering

Het zaaien kon op de geplande zaaidata ¹⁵/₁₁, ¹/₁₂, ¹⁵/₁₂, ²/₁ en ¹⁵/₁ worden uitgevoerd. Door omstandigheden is echter het zaaisel van ¹⁵/₁₁ verloren gegaan. In verband met de matige ontwikkeling konden de planten pas op 12 en 13 mei worden uitgepoot in de vollegrond. Geoogst werd op 28 juli, 20 en 27 augustus.

4. Opmerkingen

Op de gekozen plantdata waren de planten nog klein. Voor een vroege teelt is een grotere plant meer aanbevelenswaardig. In verband hiermede bleken de zaaidata en ook de plaats van zaaien niet goed gekozen te zijn. Naarmate er eerder gezaaid was, waren de planten wat groter. De verschillen in grootte waren echter gering.

Na het uitpoten had de groei een normaal verloop. Uitval en afwijking door aantastingen van ziekten of insecten tijdens de teelt kwamen niet voor.

5. Oogstresultaten

Bij de oogst werd de prei in A- en B-grootte en schieters gesorteerd. Deze werden apart geteld en gewogen, en hieruit is het gemiddeld gewicht per stuk berekend. De schieters uit de B en C parallel werden echter niet gewogen. Het gewicht hiervan werd op 200 gram per stuk geschat.

De mindere opbrengst van enkele vakken moet hoofdzakelijk gezocht worden in standplaatsverschillen en/of een verschil in het „veiling”klaarmaken van het produkt. De opbrengsten, die ook per m² zijn omgerekend liggen hoog. In de volgende tabellen zijn de uitkomsten hiervan gegeven.

Parallel A

oogstdatum : 28 juli

Tabel 1. Aantal, gewicht, gemiddeld gewicht per stuk en totaal gewicht per m² in grammen.

zaaidata	ras	aantal			gewicht			gem. gew. per stuk			totaal gewicht per m ²
		sort.A	sort.B	schie- ters	sort.A	sort.B	schie- ters	sort.A.	sort.B	schie- tere	
1 december	Excelsior	84	21	15	20520	2760	3100	244	131	206	7646
"	Goliath	93	16	11	21230	1270	2400	228	79	218	7217
"	Olifant	68	33	19	17880	2360	3900	262	71	205	6997
"	Olifant	83	20	17	18020	1180	3800	217	59	223	6666
15 december	Excelsior	82	24	14	20020	1900	2800	244	79	200	7165
"	Goliath	99	11	10	18920	1200	2100	191	109	210	6440
"	Olifant	94	17	9	19140	1500	1800	203	88	200	6504
"	Olifant	91	15	14	17410	1330	2860	192	88	204	6289
2 januari	Excelsior	100	20		21300	1860		213	93		6713
"	Goliath	106	14		18120	1150		170	82		5585
"	Olifant	97	23		20020	2700		206	115		6585
"	Olifant	108	9	3	18820	900	600	174	100	200	5889
15 januari	Excelsior	100	18	2	23190	1580	380	231	87	190	7289
"	Goliath	83	36	1	19450	3480	200	234	96	200	6704
"	Olifant	89	31		15230	2900		171	93		5255
"	Olifant	103	15	2	15920	1160	400	154	77	200	5066

Parallel B.

oogstdatum : 20 augustus

Tabel 2. Aantal, gewicht, gemiddeld per stuk en totaal gewicht per m² in grammen.

zaaidata	ras	aantal			gewicht			gem. gew.per stuk			totaal gewicht per m ²
		sort.A	sort.B	schie- ters	sort.A	sort.B	schie- ters	sort.A	sort.B	schie- ters	
1 december	Excelsior	76	14	30	17050	1200	6000	224	85	200	7028
"	Goliath	59	15	46	12740	1100	9200	215	73	200	6678
"	Olifant	73	18	29	17500	1940	5800	239	107	200	7315
"	Olifant	65	13	42	17430	1460	8400	268	112	200	7910
15 december	Excelsior	84	14	22	14810	1240	4400	176	88	200	5927
"	Goliath	85	9	26	20440	780	5200	240	86	200	7657
"	Olifant	98		22	18900		4400	192		200	6753
"	Olifant	79	8	33	18110	600	6600	229	75	200	7336
2 januari	Excelsior	110		10	18900		1000	171		200	5768
"	Goliath	111		9	22500		900	202		200	6782
"	Olifant	115		5	24300		500	211		200	7188
"	Olifant	113		7	21300		700	188		200	6376
15 januari	Excelsior	105		15	20900		1500	199		200	6492
"	Goliath	108		12	22700		1200	210		200	6927
"	Olifant	112		8	18700		800	166		200	5652
"	Olifant	116		4	20200		400	173		200	5971

Parallel C

oogstdatum 27 augustus

Tabel 3. Aantal, gewicht, gemiddeld gewicht per stuk en totaal gewicht per m² in grammen

zaaidata	ras	aantal			gewicht			gem.gew. per stuk			totaal gewicht per m ²
		sort.A	sort.B	schie- ters	sort.A	sort.B	schie- ters	sort.A	sort.B	schie- ters	
1 december	Excelsior	63	18	39	12320	1510	7800	195	83	200	6269
"	Goliath	76	13	31	14640	1540	6200	192	118	200	6486
"	Olifant	65	16	39	11450	1800	7800	176	112	200	6072
"	Olifant	68	24	28	10800	1380	5600	158	57	200	5153
15 december	Excelsior	84	11	25	16360	950	5000	194	86	200	6466
"	Goliath	68	22	30	12180	2700	6000	181	122	200	6052
"	Olifant	82	21	17	17970	2350	3400	219	111	200	6875
"	Olifant	64	18	38	11750	1560	3600	183	86	200	4901
2 januari	Excelsior	87	23	10	17260	2600	2000	198	113	200	6336
"	Goliath	93	19	8	21680	1730	1600	233	91	200	7249
"	Olifant	100	15	5	20120	1560	1000	201	104	200	6573
"	Olifant	84	29	7	16070	3200	1400	191	48	200	5991
15 januari	Excelsior	104	7	9	22400	560	1800	215	80	200	7176
"	Goliath	91	22	7	22200	2570	1400	242	116	200	7515
"	Olifant	91	22	7	16850	2380	1400	185	108	200	5979
"	Olifant	99	14	7	18580	1280	1400	187	91	200	6162

Uit de cijfers van deze tabellen blijkt dat het aantal schieters afneemt naarmate er later is gezaaid en toeneemt naarmate er later geoogst is. Hieruit is te concluderen dat het gevaar voor „schieten“ sterk toeneemt, als het stadium van oogstrijpheid, in de zomermaanden, overschreden wordt. Het percentage schieters ligt, mede hierdoor, vooral bij de zaaisels van 1 en 15 december, op de oogstdata 20 en 27 augustus, zeer hoog. Een vroegere oogstdatum had hier zeker het aantal schieters belangrijk kunnen beperken. Een overzicht van het percentage „schieters“ is in de volgende tabel gegeven.

Tabel 4. Percentage schieters per ras en zaaidatum

zaaidata	ras	oogstdatum		
		28 juli	20 aug.	27 aug.
1 december	Excelsior	12	25	32
"	Goliath	9	38	25
"	Olifant	15	24	32
"	Olifant	14	35	23
15 december	Excelsior	11	18	20
"	Goliath	8	21	25
"	Olifant	7	18	14
"	Olifant	11	27	31
"				
2 januari	Excelsior		8	8
"	Goliath		7	6
"	Olifant		4	4
"	Olifant	2	5	5
15 januari	Excelsior	1	12	7
"	Goliath	1	10	5
"	Olifant		6	5
"	Olifant	1	3	5

Het percentage schieters in het zaaisel van 15 januari bleek in parallel B wat hoger te zijn dan in parallel C, hiervoor is geen verklaring. Uit een vergelijking tussen de rassen is niet naar voren gekomen, dat het ene ras gevoeliger is voor schieten dan het andere.

De opbrengsten van eenzelfde ras zijn van parallel tot parallel nogal variabel. Zowel de standplaats als het veiling-klaarmaken van het produkt door de diverse personen kan hierbij een rol hebben gespeeld.

Dat bij de zaaisels van 1 en 15 december op 27 augustus een mindere opbrengst werd verkregen in vergelijking met de opbrengst van 28 juli en 20 augustus, moet mede gezocht worden in het grotere percentage afval bij de latere oogst.

In het gemiddeld gewicht per stuk komen grote verschillen voor. Ook hierbij speelt het „veiling”klaarmaken een grote rol.

6. Samenvatting en conclusie

Getracht werd een inzicht te krijgen van de meest juiste zaaidatum onder koud platglas, voor een zeer vroege teelt van prei in de vollegrond. Hierbij werd ook de groei, het schieten, de opbrengst en de afwijkingen nagegaan, naast een vergelijking tussen enkele rassen.

Bij de gekozen zaaidata bleek de plant op de pootdatum nog (te) klein te zijn. Voor een zeer vroege teelt is een grotere plant gewenst. Wel was, naarmate vroeger was gezaaid, de plant iets verder in ontwikkeling. Door het uitpoten van een te kleine plant op een latere pootdatum dan de geplande, vielen ook de oogstdata later.

Bij alle zaaisels kwamen schieters voor. Bij de eerste twee zaaisels is het percentage schieters hoger dan bij de laatste twee. De latere oogstdata gaven een sterke toename van het aantal schieters te zien. De ouderdom van de plant blijkt hierbij van invloed te zijn. Mogelijk hebben de omstandigheden in de wintermaanden een grotere invloed op het schieten dan in de zomermaanden, want het aantal schieters bij de laatste twee zaaisels bij de oogstdatum 27 augustus ligt minder hoog dan bij de eerste twee zaaisels op 28 juli.

Afwijkingen door ziekten- of insecten-aantastingen kwamen niet voor.

Betrouwbare verschillen wat betreft het schieten en de opbrengst tussen de verschillende rassen bij de diverse zaaidata konden niet worden vastgesteld; daarvoor waren de cijfers van parallel tot parallel te variabel.

De proefnummer,

D. de Ruiter.

Proefstation Naaldwijk,

mei 1966

MM.